

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně projednal ve veřejném zasedání konaném dne 11. ledna 2024 **odvolání obžalovaného P.V.**, nar. XXXXX ve XXXXX, trvale bytem XXXXX, t. č. XXXXX, proti rozsudku Okresního soudu ve Vyškově ze dne 9. 8. 2023, č. j. 2 T 46/2023-298, v senátě složeném z předsedy JUDr. Miroslava Nováka a soudců JUDr. Dany Kancírové a Mgr. Ing. Márie Petrovkové, a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek **zrušuje ve výroku o způsobu výkonu trestu** odnětí svobody.

Za splnění podmínek § 259 odst. 3 trestního řádu se nově rozhoduje tak, že obžalovanému P.V. se podle § 84 trestního zákoníku, § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 trestního zákoníku výkon trestu odnětí svobody **podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) roků za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným.**

Jinak zůstává napadený rozsudek nezměněn.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný P.V. uznán vinným přečinem výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 1, 3 trestního zákoníku a přečinem zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 odst. 1 trestního zákoníku (skutek pod bodem 1.) a dále též zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, 2, písm. a), b) trestního zákoníku (skutek pod bodem 2.), kterých se podle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustil (ve stručnosti) tím, že:

1. V blíže nezjištěné době od března roku 2019 do 5. 4. 2021 si nejméně jednou pořídil videozáznam zachycující tehdy nezletilou poškozenou T.B., nar. XXXXX, při intimním styku s ním a uložil si jej do svého mobilního telefonu, kde ho přechovával a přechovával ho také v galerii na sociální síti Facebook.
2. Nejméně od počátku roku 2020 do 5. 4. 2021 nutil poškozenou až pětkrát týdně, na různých místech v obci XXXXX, pod pohružkou zveřejnění jejich intimních fotografií, či videozáznamu pohlavního styku mezi nimi a zneužívaje svého postavení v rodině, či její rezignace, k souložím a orálnímu sexu, přestože věděl, že nedosáhla 18. roku věku a ve svém jednání pokračoval až do 8. 6. 2022, čímž způsobil poškozené psychickou újmu mírného charakteru spočívající v poruše přizpůsobení, která se projevovala subdepresivním prožíváním, úzkostným napětím, narušeným spánkem, pláčivostí a úzkostí v přítomnosti více lidí.
2. Za tato jednání mu byl podle § 185 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále mu byl podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku uložen trest propadnutí věci, a to ve výroku přesně specifikovaných dvou mobilních telefonů a notebooku. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byl navíc zavázán nahradit poškozené T.B. nemajetkovou újmu ve výši 300 000 Kč, společně se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně od 28. 2. 2023 do zaplacení.
3. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě odvolání, které směřoval toliko proti výroku o uloženém trestu. V jeho odůvodnění uvedl, že v řízení prohlásil vinu, čímž učinil nesporným i právní kvalifikaci svého jednání a nehodlá proti tomu jakkoli brojit. Chtěl pouze poukázat na širší souvislosti celé věci, kdy sexuální stýkání se s ním vyvolala poškozená, aby se pomstila své matce v podstatě za to, že nemá otce. Tato skutečnost vychází přímo z jejího sdělení. Dále obžalovaný uvedl, že často byl vyvolán sexuální styk poškozenou i za účelem získání finanční hotovosti, případně mobilních telefonů. Při množství kontaktů, které spolu od té doby měli, kdy některé byly, kdy je z důvodu na své straně poškozená chtěla, a jiné kdy je nechtěla, nevnímal její odmítnutí jako jasné ne, což byla chyba. Nepopírá to a ani se to nesnaží omlouvat, pouze chtěl vysvětlit, že se postupem času stal svým způsobem na kontaktu s poškozenou až závislým. Nikdy neměl potřebu svůj sexuální život realizovat tak, že by jakoukoli ženu k sexu nutil, přesto se to nakonec stalo, čehož lituje. Dále obžalovaný uvedl, že je zaměstnán jako dělník u XXXXX, má dvě vyživovací povinnosti, žije ve společné domácnosti (v pronajatém domě) s družkou J.B., která pobírá rodičovský příspěvek, jelikož pečuje o jejich dvouletého syna O. a dále o dvě nezletilé děti z předchozích vztahů. Ač zatížený exekucemi, které jsou mu strhávány ze mzdy, je jediným živitelem v domácnosti. Je proto toho názoru, že výkon nepodmíněného trestu by vytvořil existenčně neřešitelnou situaci, která by dopadla především na 3 nezletilé děti a jeho družku, která nemůže být s ohledem na péči o malé dítě dostatečně ekonomicky aktivní. Výkon trestu v nepodmíněné podobě se mu pak za těchto konkrétních okolností jeví jako nepřiměřeně přísný, a to zejména s ohledem na dopady hrozící dalším osobám, které jsou na něm ekonomicky závislé. Navrhl proto, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek ve výroku o výkonu trestu a uložil mu trest odnětí svobody s maximálním možným odkladem jeho výkonu.
4. V rámci veřejného zasedání, nařízeného k projednání odvolání obžalovaného, obžalovaný na svém odvolání a jeho důvodech setrval, pouze doplnil, že uložený trest odnětí svobody v nepodmíněné podobě by dopadl negativně především na děti a jeho družku, ne tak až na něho samotného. Dále potvrdil, že žijí stále ve společné domácnosti on, jeho družka J. (matka poškozené), její dvě nezletilé děti ve věku 15 a 11 let a jejich společný syn ve věku 2,5 roku. Stále pracuje u XXXXX, odkud mu na účet chodí 24 000 Kč až 27 000 Kč. Vše, co je nad tuto částku, se strhává na exekuce. V poslední době navíc hledají s družkou nové bydlení, protože majitel domu, kde dosud bydlí, před Vánoci

zemřel a budoucí dědička jim sdělila, že buď si dům za 5,5 mil. Kč koupí, nebo se budou muset vystěhovat. Kromě toho momentálně museli většinu vydělaných peněz investovat do auta, protože jak žijí na vesnici a malý syn si zlomil klíční kost, byl problém zajistit někoho, kdo ho odveze do nemocnice zajistit mu zdravotní péči. Závěrem obhájce obžalovaného shrnul, že odvolání bylo podáno téměř výhradně s ohledem na osoby na obžalovaném ekonomicky závislé, neboť lze souhlasit s tím, že výměru trestu, tak jak byla stanovena soudem prvního stupně, by za všech jiných okolností nebylo možné hodnotit jako nepřiměřenou, ale právě s ohledem na situaci v rodině a v domácnosti obžalovaného, kdy on je jediným živitelem, si dovolil v rámci odvolacího řízení požádat o možnost působit na něj trestem podmíněným.

5. K odvolání obžalovaného se prostřednictvím svého zmocněnce vyjádřila poškozená v tom směru, že za iniciátora sexuálního styku se neoznačila sebe, ale obžalovaného a poukázala na svůj výsledek z 27. 7. 2022. Dále uvedla, že v jednom případě přiznala, že si od obžalovaného po počátečním odmítání nakonec peníze za sexuální styk vzala, avšak tyto záležitosti se objevují v řadách sexuálních trestních kauz, kdy zneužívané nezletilé dívky či mladé ženy od pachatelů sexuálních trestních činů přijmou peníze či jiné „dary“, neboť si tak částečně kompenzují příkoří, které se jim děje s tím, že si řeknou, že když už musí takto trpět, alespoň něco z toho budou mít. Ona však rozhodně sexuální styk s obžalovaným za tímto účelem nevyvolávala, když to byl naopak obžalovaný, kdo jí dával peníze „jen tak“, zřejmě se záměrem, aby mu byla po vůli. Obžalovaný si ji tímto způsobem dopředu „kupoval“. K vyjádření obžalovaného v tom směru, že předmětné záležitosti vnímal nepřehledně, neboť mezi ním a poškozenou bylo množství sexuálních kontaktů, kdy někdy sexuální styk chtěla poškozená, někdy on, byť proti její vůli, poškozená ve svém vyjádření uvedla, že od určité doby podstupovala sexuální styk s obžalovaným výhradně pod tlakem jeho pohrůzek a nikoliv dobrovolně. Závěrem poškozená poukázala na to, že obžalovaný byl dospělým mužem ve středních letech, kdežto ona byla nezletilou, resp. později čerstvě zletilou dívkou, z čehož je třeba při posuzování tohoto případu vycházet.
6. Odvolací soud ve smyslu § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal výrok o trestu napadeného rozsudku včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného lze považovat za důvodné.
7. Pokud jde o řízení, předcházející vydání napadeného rozsudku, pak v něm bylo postupováno v souladu s ustanovením trestního řádu a odvolací soud neshledal procesní pochybení, která by ve svých důsledcích vedla k rozhodnutí podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Řízení netrpí vadami či nedostatky, které by měly vliv na správnost napadeného rozsudku.
8. Obžalovaný se v rámci hlavního líčení k činu doznal a prohlásil svou vinu v plném rozsahu, kdy nalézací soud, vycházející z obsahu spisu, toto jeho prohlášení ve smyslu ustanovení § 206c odst. 4, odst. 6 trestního řádu přijal a zároveň správně rozhodl, že se nebude provádět dokazování v rozsahu, v němž došlo k prohlášení viny. Z důkazů, shromážděných ve spise, bylo lze totiž skutkový děj popsáný ve skutkové větě obžaloby a rovněž žalovanou právní kvalifikaci jednání obžalovaného jednoznačně dovodit. Takový postup soudu, kdy ve snaze předcházet sekundární viktimizaci poškozené, tj. jejímu druhotnému zraňování tím, že by poté, co k věci vypovídala již dvakrát v přípravném řízení, musela svou výpověď zopakovat znovu před soudem, lze hodnotit nejen jako zákonný, ale navíc zejména s ohledem na druh projednávané trestné činnosti i stavu věci odpovídající, byť nutno skutkovou větu pod oběma body výroku napadeného rozsudku (která byla přejata z podané obžaloby) označit za příliš stručnou na to, aby pouze na základě jejího znění mohla být řádně zhodnocena povaha a závažnost trestných činů, kterými byl obžalovaný uznán vinným, pro účely ukládání trestu ve smyslu § 39 odst. 1 trestního zákoníku (viz níže). V tomto směru považuje odvolací soud za nutné rozvést okolnosti, související s trestnou činností obžalovaného, vyplývající z důkazů shromážděných v přípravném řízení (především z výpovědi poškozené a obžalovaného, jakož i dalších slyšených osob), aniž by však jakkoliv přezkoumával výrok o vině

obžalovaného, jelikož ten nemohl být žádnou z procesních stran napaden opravným prostředkem (§ 206c odst. 8 trestního řádu).

9. Když bylo poškozené 8 let, zemřel jí otec. Nelíbilo se jí, že matka vystřídala po smrti otce cca 5 partnerů, kdy se jim věnovala (dle názoru poškozené) více než dětem. Posledním z partnerů matky byl obžalovaný, s nímž matka navázala vztah někdy v roce 2017. Poškozené vadilo, že i jemu dává matka přednost před dětmi, a tak se rozhodla, že se jí pomstí. Krátce předtím, než dovršila 16 let věku, tj. někdy v březnu 2019, proto sama iniciovala první intimní kontakt s obžalovaným. Pokud poškozená toto ve vyjádření k odvolání obžalovaného rozporuje, je třeba uvést, že tato byla slyšena v přípravném řízení celkem dvakrát. Poprvé dne 10. 6. 2022, kdy mimo jiné doslova uvedla: „*Když u nás začal P.V. bydlet, tak mamka se mu velmi věnovala, opět dávala přednost jemu na úkor nás dětí. Mě toto velmi švalo, takže jsem se rozhodla, že se mamce pomstím. Pomstila jsem se jí tím způsobem, že jsem navázala vztah s tím P.V.. Na dotaz vyšetřovatele upřesňuji, že jsem s ním navázala milenecký vztah, měli jsme spolu asi pětkrát z mé strany dobrovolný sex. Poprvé, když mi bylo patnáct let. P.V. byl k mileneckému vztahu nakloněný, žádný nátlak ale v tomto na mě tehdy nevyvíjel. Jak jsem uvedla, bylo to z mé hlavy a z mé strany dobrovolné. Poté co jsem mu to navrhla, on s tím souhlasil. Sama jsem P.V. svedla krátce předtím, než mi bylo šestnáct let, to bylo někdy v březnu roku 2019...*“ Podruhé dne 27. 7. 2022, kdy mimo jiné uvedla: „*Jednou jsme jeli domů autem jenom já a P.V., už nevím proč, asi možná pro nějaké nářadí. Seděli jsme spolu v obýváku na gauči. On mě začal hladit po ruce. Potom mi nabídl pohlavní styk. Já jsem to tentokrát brala ještě jinak, přemýšlela jsem, že se pomstím mámě, že si hledá nové partnery. Souhlasila jsem s tím, tak k tomu došlo. Bylo to v XXXXX v bývalém bydlišti, bylo to chvíli před mými 16. narozeninami. Pak ten poměr pokračoval...*“ Je tedy zřejmé, že tyto dvě výpovědi poškozené se překrývají, pokud jde o dobrovolnost intimního kontaktu poškozené, a rozcházejí, pokud jde o to, kdo intimní kontakt inicioval. Vzhledem k tomu, že v prvním případě poškozená vypovídala o navázání kontaktu s obžalovaným podrobněji, opakovaně uvedla, že to byl její nápad, že to bylo z její hlavy, že ho svedla a logicky vysvětlila své důvody, a sice že se chtěla pomstít matce, zatímco v druhém případě byla její výpověď v tomto směru poněkud vágní, bez uvedení bližších souvislostí, má odvolací soud za to, že věrohodná je právě prvotní výpověď poškozené. Nelze totiž pominout, že motiv pomstít se své matce měla poškozená a nikoliv obžalovaný. Kromě toho i matka poškozené potvrdila, že se jí poškozená k tomu doznala a svou „pomstu“ jí vysvětlila tím, že od ní neměla pozornost. Uvedla, že dcera potřebuje být středem pozornosti. Mimo jiné ve své výpovědi popsala událost, kdy poškozená ve svých 13 letech oznámila, že byla neznámými pachateli přepadena a oloupena. Věc řešila i Policie ČR, ale nakonec vyšlo najevo, že si poškozená událost vymyslela, aby dostala nový mobilní telefon.
10. Dále lze z důkazů ve spise shromážděných (především pak z výpovědi poškozené) dovodit, že tento oboustranně dobrovolný intimní (sexuální) vztah poškozené s obžalovaným trval asi ¾ roku, když si poškozená (dle svých vlastních slov) uvědomila, že to není správné a sdělila obžalovanému, že jej dál udržovat nechce. Když na tom trvala, začal ji vydírat intimními fotkami a rovněž videozáznamem, který si bez jejího vědomí pořídil během jejich pohlavního styku, zřejmě v době, kdy jej s ním měla dobrovolně, což mimo jiné vyplynulo z výpovědi matky poškozené, která nakonec část záznamu shlédla a nic nuceného (dle matky) na něm nebylo. Obžalovaný tedy poškozené vyhrožoval, že předmětné materiály ukáže matce, pošle jejím kamarádům, resp. spolužákům, proto se mu nakonec ze strachu podvolila. Z výpovědi poškozené dále vyplynulo, že obžalovaný nikdy nepoužil násilí, ale když se nepodvolila, začal s fotkami. Chodil za ní 3-5 x týdně, někdy se vymluvila, ale většinou to nešlo, a tak se mu podvolila. Jednalo se o klasickou soulož, případně o orální sex. Ne vždy jí vyhrožoval, když s ní chtěl mít styk, v některých případech svolila, když ji o něj požádal i bez toho, aby jí vyhrožoval. Přesto ho s ním ale mít nechtěla. Svolila jen proto, že věděla, že má ty fotky. Jednou se stalo, že jí obžalovaný dal za pohlavní styk 2 000 Kč. Nejdříve je nechtěla, ale nakonec si je vzala, protože potřebovala peníze na nový telefon. Jindy jí dával peníze jen tak, aby si koupila něco hezkého na sebe. Nebylo to za pohlavní styk. Celé to trvalo prakticky až do podání trestního oznámení poškozené, tj. do 8. 6. 2022.

11. V průběhu doby (někdy v letech 2019-2020), obžalovaný v opilosti skutečně sdělil matce poškozené, že má intimní kontakt s poškozenou, poté spolu poškozená s matkou asi měsíc nemluvíly. Žádná pak o tom mluvit nechtěla. Když matka poškozené zjistila, že čeká s obžalovaným dítě, ta jí ujistila, že s ním už nic nemá. Až později se od ní dověděla, že jí měl obžalovaný vyhrožovat, že fotky a videa ukáže jejím spolužákům.
12. Lze konstatovat, že pokud měl obžalovaný s poškozenou z její strany dobrovolný intimní kontakt, zahrnující i pohlavní styk, cca po dobu $\frac{3}{4}$ roku, nepochybně se z jeho strany jednalo o zásadní selhání a jednání v rozporu s elementární morálkou, když měl jako druh její matky, tedy její otčím, nabídku poškozené odmítnout. Nicméně nebylo lze možno dovodit jeho trestněprávní odpovědnost, jelikož poškozená byla starší 15 let. Pokud ovšem v té samé době, ev. v době následující (jak popsáno ve skutkové větě pod bodem 1) pořídil byt i jedinou fotografii či videozáznam, na němž je zobrazený jejich vzájemný pohlavní styk (kdy není rozhodné, zda dobrovolný či nikoli, zda se souhlasem poškozené či nikoli), naplnil skutkovou podstatu jednak přečinu výroby a nakládání s dětskou pornografií podle § 192 odst. 1, 3 trestního zákoníku, neboť vyrobil a přechovával toto pornografické dílo, na kterém je poškozená, tj. osoba mladší 18 let, jenž je ve smyslu § 126 trestního zákoníku dítětem, a jednak přečin zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 odst. 1 trestního zákoníku, neboť k tomuto poškozenou zneužil. Navazující jednání obžalovaného (jak popsáno ve skutkové větě pod bodem 2), kdy poté, co mu poškozená (někdy počátkem ledna 2020) sdělila, že již s ním nechce intimní (sexuální) vztah udržovat a chce ho ukončit, resp. že jej končí, vyhrožoval jí zveřejněním intimních fotografií a videozáznamu jejich pohlavního styku, aby ji donutil v něm pokračovat (kdy pro posouzení viny není rozhodné, zda od něj poškozená někdy přijala v této souvislosti věcné či finanční dárky), lze pak jednoznačně kvalifikovat jako zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a), b) trestního zákoníku, neboť poškozenou mladší 18 let, tj. dítě, donutil pod pohrůžkou jiné těžké újmy (tj. vyhrožováním zveřejněním intimních fotografií a videozáznamu) k pohlavnímu styku uskutečněnému souloží a s ní srovnatelným orálním sexem. I přes uvedené odvolací soud zdůrazňuje, že v dané věci nebyl k přezkumu výroku o vině oprávněn (viz shora).
13. Pokud jde o napadený výrok o trestu, je nutno konstatovat, že při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud ve smyslu ustanovení § 39 písm. 1 trestního zákoníku přihlédl především k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a možnosti jeho nápravy, dále přihlédl k chování pachatele po činu, k jeho postoji k trestnému činu, zda prohlásil vinu, a také k účinkům a následkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí další život pachatele. Dle odst. 3 téhož ustanovení se při stanovení druhu a výměry trestu přihlédl též k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouho.
14. Povaha a závažnost jsou ve smyslu ustanovení § 39 odst. 2 trestního zákoníku určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění, záměrem nebo cílem.
15. Pokud jde o chráněný zájem, který byl činem obžalovaného dotčen, spočívající v ochraně mravního vývoje dětí a ochraně před jejich sexuálním zneužíváním, jakož i v ochraně práva kohokoli (zde poškozené) na svobodné rozhodování o svém pohlavním životě, tento je bezesporu jakožto objekt trestného činu v dané věci velice významný. Zločin znásilnění pak lze spáchat buď přímým brachiálním násilím, pohrůžkou násilí či pohrůžkou jiné těžké újmy. V tomto konkrétním případě se obžalovaný tohoto zločinu dopustil pohrůžkou zveřejnění intimních fotografií a videozáznamu, tj. pohrůžkou jiné těžké újmy (nejméně závažná forma z citovaných).

16. Při zhodnocení následků jednání obžalovaného na poškozenou, zejména na její psychickou integritu, soud vycházel ze znaleckého posudku znalců z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, vypracovaného v únoru 2023, jakož i ze sdělení poškozené a její matky v přípravném řízení. Znalec MUDr. Petr Nedoma (psychiatrie) ve svém posudku uvedl, že u poškozené byla diagnostikována duševní porucha neurotického spektra, tzv. porucha přizpůsobení, s přítomností úzkostných a subdepresivních příznaků. Porucha přizpůsobení je reakcí psychiky posuzované na stresovou životní událost, za níž posuzovaná označuje jak jednání obviněného, tak i důsledky, které nastaly v jejím životě po zahájení trestního řízení. Jedná se především o subdepresivní prožívání, úzkostné napětí, narušený spánek, pláčivost, úzkost v přítomnosti více lidí. Psychická újma posuzované má mírný charakter, vznikla v průběhu protiprávního jednání obviněného a zvýraznila se po zahájení trestního stíhání. Do budoucna lze předpokládat vymizení psychických obtíží. Znalec Mgr. Michal Pernička (klinická psychologie) pak doplnil, že další vývoj psychického stavu posuzované nelze aktuálně jednoznačně predikovat, do velké míry bude záležet na tom, v jakém podpůrném prostředí se bude dále pohybovat, aby se mohly obnovit adekvátní pocity sebehodnoty a osobní dozrávání. Možnost sekundární viktimizace poškozené se aktuálně nejvíce jeví jako zvýrazněná samotným probíhajícím vyšetřováním, případně působením obviněného. Poškozená vnímá vystoupení z pro ni nevyhovujícího vztahu s obviněným jako psychickou úlevu. K sekundární viktimizaci však dochází na základě zveřejnění jejího příběhu a odsuzující reakce jejího okolí. V kontextu výše uvedeného, jak vyplývá ze samotné skutkové věty napadeného rozsudku, bezesporu u poškozené došlo ke vzniku uvedené duševní poruchy, která však naštěstí měla mírný charakter, což lze, kromě závěrů znaleckého posudku, nepřímo dovodit i z vyjádření poškozené i její matky po zahájení trestního stíhání, kdy obě popřely, že by kdy poškozená vyhledala psychiatrickou či psychologickou pomoc v souvislosti s jednáním obžalovaného. Při posuzování okolností důležitých při rozhodování o trestu soud tedy neměl pochybnost o závěru znalce psychiatra ohledně předpokládaného vymizení psychických obtíží poškozené do budoucna, a to i s ohledem na vyjádření znalce psychologa, že vývoj jejího psychického stavu do budoucna bude do značné míry záležet, v jak podpůrném prostředí se bude poškozená dále pohybovat.
17. Pokud jde o okolnosti, za kterých byl čin spáchán, tyto mohou být nejrůznějšího charakteru, kdy konkrétně v projednávaném případě nelze (při rozhodování o trestu) pominout, že vlastní sexuální vztah s obžalovaným následně trávající 3/4 roku iniciovala sama poškozená. To samozřejmě obžalovaného nikterak ze spáchání činu nevyvíňuje (viz shora) ani jeho vinu nikterak nerelativizuje.
18. K osobě obžalovaného se znalec Mgr. Michal Pernička vyjádřil tak, že jeho osobnost není strukturovaná patologicky, ve smyslu přítomnosti nějaké ze specifických poruch. Jeho osobnost je méně zralá se zvýrazněnými egocentrickými rysy. Jeho intelektuální úroveň spadá do spodní poloviny pásma průměru populace. Nebyly u něj zjištěny primárně zvýrazněné sklony k agresivitě či násilnému jednání, k druhým je však zvýšeně kritický a direktivní. Uvedenému odpovídá i skutečnost, že obžalovaný sice již byl v minulosti trestně stíhán (v opisu Rejstříku trestů ČR má 3 záznamy), nikdy to však nebylo za násilnou či sexuálně motivovanou trestnou činnost a navíc ve všech případech byl osvědčen, hledí se tedy na něj, jako by odsouzen nebyl. Pokud se jedná o míru zavinění obžalovaného, lze v souladu s názorem nalézacího soudu konstatovat, že jednal přinejmenším v úmyslu nepřímém podle ustanovení § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Jeho motiv (či pohnutku) nelze úplně jednoznačně rozklíčovat, neboť se jedná o jeho vnitřní podnět. V kontextu toho, co k věci uvedl, případně uvedla poškozená, se mohlo jednat o vztek či frustraci z následného odmítnutí poškozené (když mu řekla, že již s ním nadále nechce mít intimní poměr), eventuálně z toho pramenící nenávisti vůči ní, v určité fázi i žárlivost či jakási forma závislosti na poškozené (obžalovaný poškozené nabízel společný život, což ona odmítla). Záměrem obžalovaného pak bylo udržovat intimní vztah s poškozenou za každou cenu, tj. přes její odmítání,

kdy tak činil někdy vyhrožováním (zveřejnění jejich intimních fotografií či videozáznamu), někdy obdarováváním poškozené, každopádně s cílem uspokojit především své sexuální potřeby.

19. Při hodnocení dosavadního způsobu života obžalovaného nalézací soud zohlednil jeho (již výše zmíněnou) trestní minulost, k níž ovšem z důvodu fikce neodsouzení (osvědčení se ve zkušební době podmíněného odsouzení) přihlížet při ukládání trestu nelze. Lze však připustit, že právě z důvodu předchozího odsouzení (vesměs pro majetkovou trestnou činnost) nebylo možno obžalovanému přiznat obecnou polehčující okolnost ve formě vedení řádného života před spácháním trestného činu ve smyslu ustanovení § 41 odst. p) trestního zákoníku (jak nalézací soud správně dovodil). I přes výše uvedené však nelze úplně pominout fakt, že v jeho dosavadním způsobu života dosud nefigurovala žádná násilná či sexuálně motivovaná trestná činnost.
20. Pokud jde o zákonné přitěžující a polehčující okolnosti, obžalovanému na jednu stranu přitěžuje, že spáchal vícero trestných činů (celkem tři) a že páchal trestný čin znásilnění po dobu cca 2,5 roku, tedy po delší dobu, na druhou stranu mu polehčuje, že se k protiprávnímu jednání plně doznal a prohlásil vinu.
21. Dalšími skutečnostmi, ke kterým je soud povinen při stanovení druhu a výměry trestu ve smyslu § 39 odst. 1 trestního zákoníku přihlídnout, jsou osobní, rodinné, majetkové, případně jiné poměry na straně pachatele, které jsou zde v době rozhodování o trestu. Již nalézací soud v napadeném rozhodnutí uvedl, že obžalovaný je zaměstnancem lesní společnosti, ovšem současně tuto skutečnost nepovažoval za podstatnou, z důvodů toho, že jednání obžalovaného nesouviselo s obstaráváním si prostředků k obživě. Odvolací soud ve světle zmíněné zákonné úpravy a zjištěných skutečností si dovoluje s takovým závěrem soudu prvního stupně nesouhlasit. Skutečnost, že obžalovaný je zaměstnancem XXXXX, a to od 1. 11. 2021, lze dovodit jak z vyjádření zaměstnavatele založeném ve spise (kde je mimo jiné hodnocena dobrá pracovní morálka a plnění pracovních povinností), tak i z vyjádření obžalovaného v odvolacím řízení, podpořeném doloženými mzdovými listy. Obžalovaný dále doložil rodný list syna a uvedl, že nadále žije ve společné domácnosti s družkou J.B. (matka poškozené) a třemi nezletilými dětmi, kdy on je v podstatě jediným živitelem rodiny, neboť družka je na rodičovské dovolené s jejich 2,5letým synem. Tato skutečnost nebyla nikým v průběhu trestního řízení rozporována, vyplynula i ze samotného vyjádření J.B. v přípravném řízení. Obžalovaný dále poukázal na to, že se rodina, oproti stavu před soudem prvního stupně, nyní ocitla ještě ve svízelnější situaci, kdy si musí (z důvodu úmrtí majitele jimi pronajímané nemovitosti) hledat nové bydlení, což samozřejmě zahrnuje nejen hledání, ale i nájem a případnou kauci ve výši několika nájmů a dále, že většinu úspor utratili za auto, které si pořídili, aby mohli zajišťovat zdravotní potřeby nezletilého syna, potažmo celé rodiny, jelikož bydlí na vesnici. Osobní, rodinné a majetkové poměry obžalovaného tady nebylo lze jen tak bez dalšího pominout s argumentací přednesenou nalézacím soudem.
22. S ohledem na uvedené zákonem stanovené skutečnosti v kontextu s obsahem odůvodnění rozsudku nalézacího soudu je odvolací soud toho názoru, že nalézací soud postupoval v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, když při odpovídající právní kvalifikaci jednání obžalovaného, který byl ohrožen trestní sazbou ve výměře od 2 do 10 let dle nejprísnejšího ze tří spáchaných trestných činů (znásilnění podle § 185 odst. 1, 2, písm. a), b) trestního zákoníku), mu uložil (za použití ustavení § 43 odst. 1 trestního zákoníku) úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let. Správně přitom zohlednil všechny přitěžující a polehčující okolnosti na straně obžalovaného, zejména pak jeho přístup k projednávané trestné činnosti, kdy prohlásil vinu, čím nejen že bylo trestní řízení výrazně urychleno, ale zejména odpadla potřeba opakovaného výsledku poškozené před soudem. V tomto ohledu tak nelze nalézacímu soudu ničeho vytknout, kdy uložený trest odnětí svobody je ve své výměře trestem odpovídajícím jak povaze, tak i závažnosti spáchané trestné činnosti obžalovaného.

23. Pokud pak jde o způsob výkonu uloženého trestu, odvolací soud se neztotožnil se závěry soudu nalézacího. Zatímco soud prvního stupně dospěl k závěru, že na obžalovaného již nelze působit trestem nespojeným s odnětím svobody, což opřel výhradně o konstatovanou závažnost spáchané trestné činnosti, spočívající v míře zásahu do psychické intenzity poškozené, odvolací soud, aniž by zpochybňoval závažnost spáchané trestné činnosti a její dopad na život poškozené (viz shora), dospěl k závěru, že u obžalovaného ještě existuje reálná naděje, že účelu trestu bude dosaženo bez jeho přímého výkonu ve věznici, a to z následujících důvodů.
24. Obžalovaný se ke svému protiprávnímu jednání plně doznal, projevil nad ním lítost a také jistou míru sebereflexe, žádné další negativní poznatky k jeho chování po zahájení trestního stíhání (od něhož uplynulo 1,5 roku) zjištěny nebyly, nebylo zjištěno, že by poškozenou vyhledával či ji jakkoli obtěžoval, resp. jí vyhrožoval, rovněž nebylo zjištěno, že by byl pro poškozenou jakkoli nebezpečný, eventuálně, že by z jeho strany hrozilo opakování trestné činnosti, což by zajisté vedlo k jeho vazebnímu stíhání. Nejedná se a priori o násilníka, devianta, či sexuálního predátora. Obžalovaný řádně pracuje, dle svých možností splácí své exekuční závazky a ze zbytku živí svou rodinu, která je přinejmenším ekonomicky na něm plně závislá, když jeho družka J.B., která je matkou jeho 2,5letého syna (a zároveň poškozené) je na rodičovské dovolené, není a v dohledné době zřejmě ani nebude schopna sama uživit 3 nezletilé děti, které s nimi žijí ve společné domácnosti. Závislost rodiny na obžalovaném je navíc umocněna i tím, že družka obžalovaného sama sdělila, že nemá oporu širší rodiny, a tak nemá s dětmi kam jít. Z uvedených osobních, majetkových a rodinných poměrů odvolací soud dovodil, že účinky a důsledky uloženého nepodmíněného trestu by nebyly pro budoucí život obžalovaného natolik závažné, jako by pravděpodobně byly pro jeho rodinu, která je na něm především materiálně závislá, kdy by z výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody mohl jen stěží rodinu finančně podporovat. Navíc by velmi pravděpodobně nebyl vůbec schopen nahradit poškozené nemajetkovou újmu, jak mu bylo napadeným rozsudkem uloženo. Je sice pravdou, že jeho možnosti hrazení nemajetkové újmy jsou i na svobodě značně omezené jeho příjmem, exekucemi a potřebou zajistit zejména nezletilé členy domácnosti (tj. 3 nezletilé sourozence poškozené), přece jen na svobodě bude k jejímu hrazení mnohem více motivován, neboť bude po celou zkušební dobu podmíněného odsouzení ohrožen možnostmi nařízení výkonu trestu. Dle názoru odvolacího soudu tak lze očekávat, že obžalovaný do budoucna povede řádný život.
25. Nebylo možno odhlédnout ani od toho, že prvotní impuls k intimnímu sexuálnímu kontaktu vzešel od poškozené, a bez tohoto by s vysokou mírou pravděpodobnosti ke spáchání trestné činnosti obžalovaným vůbec nedošlo (obžalovaný by si nemohl pořídit žádné fotografie ani videozáznam z jejich intimních styků, neměl by tak prostředek, kterým by poškozenou vydíral, aby ji donutil k pokračování v jejich sexuálním vztahu).
26. Dalším neméně důležitým aspektem, který měl na uvedený závěr odvolacího soudu vliv, je skutečnost, že obžalovaným způsobená psychická újma měla u poškozené (naštěstí) mírnější charakter s pozitivní prognózou do budoucna, což vyplynulo především ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, a podpůrně též z obsahu vyjádření poškozené k odvolání obžalovaného, kde jakákoli eventuální zmínka, že by si její zdravotní stav (v období po jejím znaleckém zkoumání) vyžádal psychiatrickou či psychologickou intervenci, absentuje. Z toho bylo lze dovodit, že na závěrech znaleckého posudku se do doby rozhodnutí odvolacího soudu ničeho nezměnilo.
27. Podle § 38 odst. 2 trestního zákoníku tam, kde postačí uložení trestní sankce pachatele méně postihující, nesmí být uložena trestní sankce pro pachatele citelnější. Odvolací soud zvažoval všechny výše uvedené aspekty a dospěl k závěru, že ač se zde, s ohledem na závažnost protiprávního jednání obžalovaného, jedná o případ hraniční, lze na obžalovaného působit ještě trestem nespojeným s jeho přímým výkonem. Proto napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm.

b), odst. 2 trestního řádu zrušil ve výroku o způsobu výkonu trestu odnětí svobody a sám za splnění podmínek § 259 odst. 3 trestního řádu nově rozhodl tak, že obžalovanému se podle § 84 trestního zákoníku, § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 trestního zákoníku výkon trestu odnětí svobody podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 5 roků, za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným. Probační úředník bude ve zkušební době podmíněného odsouzení chování obžalovaného podrobně monitorovat, a to včetně jeho přístupu k povinnosti nahradit poškozené utrpenou nemajetkovou újmu. Obžalovaný má tak šanci prokázat, že povede řádný život, nedopustí se žádného protiprávního jednání, řádně bude hradit všechny své závazky, zejména pak ty, které má vůči poškozené v souvislosti se stíhanou trestnou činností a řádně se podrobí probačnímu dohledu. V opačném případě by zavinil příčinu kdykoli v průběhu zkušební doby k rozhodnutí o nařízení podmíněně odloženého trestu odnětí svobody.

28. Nedotčen rozhodnutím odvolacího soudu zůstal výrok o vině (viz shora), jakož i oddělitelný výrok o trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku a výrok podle § 228 odst. 1 trestního řádu o povinnosti obžalovaného uhradit poškozené nemajetkovou újmu ve výši 300 000 Kč příslušenstvím, když tyto nebyly žádnou z oprávněných osob odvoláním napadeny.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný, takže **rozhodnutí nabylo právní moci a je vykonatelné** (§ 139 odst. 1 písm. a), b), cc), § 140 odst. 1 trestního řádu).

Lze však proti němu **podat dovolání** (§ 265a odst. 1, 2 trestního řádu).

Dovolání mohou podat (§ 265d odst. 1 trestního řádu):

- nejvyšší státní zástupce, který je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch či v neprospěch obviněného (§ 265d odst. 1 písm. a), § 265f odst. 1 trestního řádu),
- obviněný pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 trestního řádu),
- je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obviněného za něho v jeho prospěch dovolání podat též zákonný zástupce i jeho obhájce.

Dovolání se podává u soudu, který rozhodl v I. stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje (§ 265e odst. 1 trestního řádu).

O dovolání **rozhoduje Nejvyšší soud České republiky** (§ 265c trestního řádu).

V dovolání, kromě obecných náležitostí, uvedených v § 59 odst. 3 trestního řádu, musí být uvedeno (§ 265f odst. 1 trestního řádu):

- proti kterému rozhodnutí dovolání směřuje,
- který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán,
- čeho se dovolatel domáhá,
- konkrétní návrh na rozhodnutí odvolacího soudu,
- odkaz na zákonná ustanovení § 265b odst. 1 písm. a)-l) nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 2 trestního řádu).

Kdo podal **zcela bezvýsledně dovolání**, je povinen státu nahradit náklady řízení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministerstvo spravedlnosti obecně závazným právním předpisem (§ 153 odst. 1 trestního řádu). Paušální částka nákladů v řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání **činí 10 000 Kč** (§ 3a vyhlášky č. 312/1995 Sb.).

Brno 11. ledna 2024

JUDr. Miroslav Novák v. r.
předseda senátu

Vypracovala:
Mgr. Ing. Mária Petrovková
soudkyně